

स्थानीय राजपत्र

गोकर्णेश्वर नगरपालिका, काठमाण्डौद्वारा
प्रकाशित

खण्ड: २) काठमाण्डौ, साउन २८ गते,
२०७५ साल संख्या: १९

भाग २

गोकर्णेश्वर नगरपालिका
नगर कार्यपालिका कार्यालयको सूचना

गोकर्णेश्वर नगरपालिकाको धार्मिक समिति
सञ्चालनकार्यविधि, २०७५

प्रस्तावना: विभिन्न धर्म संस्कृति, भेषभूषा, समूह,
वर्ग र नगरपालिकाभित्र सञ्चालन हुने धार्मिक

कार्यका साथै प्राचीन मठ, मन्दिर चैत्य गुम्बाहरु तथा जात्रा पर्वहरुको संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गरी धार्मिक पर्यटनको विकास गर्ने, गराउने नगरबासी बिच आपसी भाइचारा सु-सम्बन्ध एवं सदाचार कायम राखी धार्मिक सद्भाव तथा सहिष्णुताका साथ नगरपालिकाभित्र भएका प्रसिद्ध धार्मिक स्थल उत्तरगाया, प्रसिद्ध पवित्र गोकर्णेश्वर महादेव मन्दिर, पवित्र बागमती नदी, सुन्दरीमाई लगायत अलौकिक एवं ऐतिहासिक, धार्मिक र पौराणिक सम्पदाहरुको अध्ययन अनुसन्धान गरी थप योगदान पुऱ्याउनको लागि कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

गोकर्णेश्वर नगरपालिका प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित) गर्ने ऐन, २०७५ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी गोकर्णेश्वर नगर कार्यपालिकाले देहायको कार्यविधि बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः(१)यस कार्यविधिको नाम “गोकर्णेश्वर नगरपालिका धार्मिक समिति सञ्चालन कार्यविधि २०७५” रहेको छ र जसलाई अंग्रेजीमा Religious Committee of Gokarneshwor Municipality(RELICOM) लेखिनेछ ।

(२) यससमितिको कार्यक्षेत्र गोकर्णेश्वर नगरपालिका क्षेत्रभित्रहनेछ ।

(३) यो कार्यविधि नगर कार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको मिति देखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अन्य अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

(क) “समिति” भन्नाले नगर कार्यपालिकाले गठन गरेको दफा ३ बमोजिमको धार्मिक समिति सम्झनु पर्छ ।

(ख) “कार्य समिति सदस्य” भन्नाले नगर कार्यपालिकाले गठन गरेको दफा ३ बमोजिमको धार्मिक समितिलाई सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले धार्मिक संयोजक लगायतका पदाधिकारी समेतलाई जनाउँदछ ।

(ग) “सभा” भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम बसेको

२०७५।४।२८

धार्मिक सभा सम्झनु पर्छ

।

(घ) “प्रमुख” भन्नाले गोकर्णेश्वर नगरपालिकाको प्रमुख सम्झनु पर्छ ।

(ङ) “कार्यकारी अधिकृत” भन्नाले गोकर्णेश्वर नगरपालिकाको कार्यकारी अधिकृत सम्झनु पर्छ ।

(च) “नगरपालिका” भन्नाले गोकर्णेश्वर नगरपालिकासम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद-२

समिति सम्बन्धी व्यवस्था

३. समितिको गठनः (१) दफा ५ बमोजिमको उद्देश्य प्राप्तीको लागि नगरपालिकामा एक धार्मिक समिति रहने छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिमा दफा ६ को अधीनमा रही देहाय बमोजिमका पदाधिकारी तथा सदस्य बढीमा पन्च जना सदस्य रहने छन्:-

(क) संयोजक

-एक जना

(ख) सह संयोजक

-एक जना

(ग) सचिव

एक जना

(घ) सहसचिव

-एक जना

(ङ) कोषाध्यक्ष

-एक जना

(च) सदस्य

-
दश जना ।

(३) समितिको कार्यालय गोकर्णश्वर नगरपालिकामा रहनेछ ।

(४) समिति गोकर्णश्वर नगरकार्यपालिकाको नियन्त्रण र निर्देशनमा तथा प्रचलित कानूनको अधीनमा रही धार्मिक कार्य सञ्चालन गर्नुका साथै नगर कार्यसमितिले आवश्यक ठानेको समयसम्म अस्तित्वमा रहने छ ।

(५) समितिको पदावधि छवर्षको हुनेछ

।

४. समितिको छाप र चिन्हः समितिको छाप र चिन्ह नगरपालिकाले तोकिदिए बमोजिम हुनेछ ।
५. समितिको उद्देश्यः (१) समितिको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) नगरपालिकाभित्र रहेका ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक लगायतका अन्य कुवा, पाटी, पौवा, मठ, मन्दिर, चैत्य तथा गुम्बाको तथ्याङ्क सङ्गलन गरी लिखित अभिलेख राखी हाते पुस्तका (Booklet) प्रकाशित गर्ने वा गराउने,
- (ख) नगरपालिकाभित्र रहेका मठ, मन्दिर, चैत्य, गुम्बा तथा अन्य धार्मिक स्थलको संरक्षण र सम्वर्धन गर्ने वा गराउने,
- (ग) नगरपालिकाभित्र रहेका परम्परागत रूपमा चलिआएका ऐतिहासिक

तथा पुरातात्त्विक जात्रा
तथा पर्वहरुको संरक्षण
गरी उचित व्यवस्थापन
गर्ने वा गराउने,

- (घ) नगरपालिकाभित्र परम्परागत रूपमा चलिआएका धार्मिक तथा सांस्कृतिक धरोहरको जर्गना गर्ने,
- (ङ) गोकर्णेश्वर महादेवबाट उत्तरवाहिनीसम्म उत्तरगाया सर्किट बनाई सोको मार्गचित्र तयार गर्ने वा गराउने,
- (च) पशुपतिनाथ तथा बौद्धनाथ परिसरमा गोकर्णेश्वर महादेव मन्दिर लगायत यस नगरपालिकाभित्र पर्ने मन्दिर तथा देवस्थलको प्रचार प्रसारको लागि धार्मिक डेक्स तयार गरी धार्मिक तथा सांस्कृतिक विविधिताको बारेमा

२०७४।४।२८

जानकारी दिई सोको
वास्तविकता समेतको
अवलोकन गराउनका
लागि धार्मिक पर्यटनको
विकास एवं विस्तार गर्ने
वा गराउने,

(छ) पवित्र बागमती नदी
किनारमा संभावना रहेका
स्नान गृह, धार्मिक
बाटिका, गंगा आरती
तथास्थल व्यवस्थापनको
संभाव्यता अध्ययन गरी
पशुपतिनाथदेखि
सुन्दरीमाई हुँदै
बागमतीको उदगमस्थल
बागद्वारसम्म एकीकृत
बागमती सर्किट निर्माण
गर्नको लागि पहल गर्ने वा
गराउने,

(ज) विभिन्न सामाजिक संघ
संस्थासँग समन्वय गरी
धार्मिक मठ मन्दिरको
संरक्षण गर्ने र
आवश्यकता अनुसार

धार्मिक कायक्रम
 सञ्चालन गर्ने वा
 गराउने,

(भ) गोकर्णेश्वर

नगरपालिकाभित्र धार्मिक
 आस्था बढाउने कार्य गर्ने
 व्यक्ति तथा समाजका
 जेष्ठ नागरिकलाई
 नागरिक सम्मान एवं
 अभिनन्दन गर्ने वा
 गराउने,

(ज) घुम्ती आध्यात्मिक सत्सङ्ग
 प्रवचन लगायतका
 कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,

(ट) सकारात्मक तथा
 प्रेरणादायी सबै प्रकारका
 कार्यक्रम गर्ने गराउने,

(ठ) आवश्यकताको पहिचान गरी
 अन्य धार्मिक तथा
 आध्यात्मिक कार्यक्रम
 सञ्चालन गर्ने गराउने ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमकाउद्देश्य
 प्राप्त गर्नको लागि समितिले प्रचलित कानून

बमोजिम नगरपालिकाबाट अनुमति वा
इजाजत प्राप्त गरेर मात्र आफ्ना कार्यक्रम
कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।

(३) समितिको कार्यालय सञ्चालनको
लागि आवश्यक पर्ने फर्निचर, कम्प्युटर,
टेलिफोन, फ्याक्स र कार्यालयको प्रबन्ध
नगरपालिकाले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-३

सदस्यता

६. सदस्यको वर्गीकरण :(१) समितिमा देहाय
बमोजिम संयोजक तथा सदस्यहरु रहनेछन्:

(क) नगरपालिकाभित्र स्थायी
रुपमा बसोबास गर्नु हुने
धार्मिक कार्यक्रम
सञ्चालक, लब्ध प्रतिष्ठित
धार्मिक क्षेत्रमा कार्य गरी
आध्यात्मिक क्षेत्रमा विशेष
दखल राख्ने
नगरपालिकाभित्र स्थायी
बसोबास गर्ने नेपाली
नागरिकहरुमध्येबाटनगर
प्रमुखले संयोजक एक जना,

(ख) दफा ३ बमोजिम चौथ जना
सदस्यमध्येनगरपालिकामा
स्थायी बसोवास गर्नु हुने
वडाध्यक्षले तोकेका वडा
धार्मिक संयोजक ९ जना
पदेन सदस्य र कम्तीमा ४
जना महिला र १ पुरुष
समेत पर्ने गरी समितिको
संयोजकले चयन गरेका १४
जना सदस्य,

(२) संयोजक चयन भैसकेपछि
संयोजकले नगर समितिका सम्बन्धित
वडाका सदस्य संयोजक रहने गरी
वडाध्यक्षहरूसँगको समन्वयमा २ जना
महिला सहित कम्तीमा ५ जना सदस्य रहेको
वडा धार्मिक कार्य समिति गठन गरी
जिम्मेवारी समेत प्रदान गर्न सक्नेछ। वडा
धार्मिक कार्य समितिको पदावधि छ, वर्षको
हुनेछ।

(३) समितिले आवश्यक ठानेमा
नगरपालिकाभित्र स्थायीबसोबास गर्ने
व्यक्तिलाई धार्मिक सल्लाहकारको रूपमा
चयन गर्न सक्नेछ।

(४) समितिले उपयुक्त ठहर गरेको धार्मिक क्षेत्रमा योगदान गर्दै आएका विशिष्ट व्यक्तिलाई समितिको सिफरिसमा प्रमुखले मानार्थ सदस्य प्रदान गर्न सक्नेछ ।

७. संयोजक हुनको लागि आवश्यक योग्यता : धार्मिक समितिको संयोजक तथा सदस्य हुनको लागि देहाय बमोजिम योग्यता पुगेको हुनुपर्नेछ:-

- (क) नेपाली नागरिक भएको,
- (ख) ३० वर्ष उमेर पूरा भएको,
- (ग) सार्वजनिक सम्पत्ति हिनामिना गरेको अभियोग नलागेको,
- (घ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी र भ्रष्टाचारको अभियोगमा सजाय नपाएको,
- (ङ) नगरपालिकाभित्र स्थायी बसोबास भएको ।

८. समितिको सदस्य प्राप्त गर्न वा बहाल रहन नसक्ने अवस्था : देहायको अवस्थामा कुनै व्यक्ति समितिको सदस्यता प्राप्त गर्न सक्ने छैन:-

- (क) गैर नपाली नागरिक,
- (ख) ३० वर्ष उमेर पूरा नगरेको,
- (ग) होस ठेगानमा नरहेको,
- (घ) सार्वजनिक सम्पत्ति हिनामिना गरेको ठहरेको,
- (ड) नैतिक पतन देखिने फौजदारी र भ्रष्टाचारीको अभियोगमा अदालतबाट सजाय पाएको,
- (च) कुनै प्रकारको चोरी, ठगी, किर्ते वा जालसाजी गरेको अभियोगमा अदालतबाट कसुरदार ठहरी सजाय पाएको ।

९. पदमा बहाल नरहने: देहायको अवस्थामा संयोजक तथा सदस्य समितिको सदस्य पदमा बहाल रहने छैन:-

- (क) नगरधार्मिक कार्यविधि बमोजिम सदस्य पद प्राप्त गर्न नसक्ने भएमा,

खण्डः२) स्थानीय राजपत्र भाग २ मिति:
२०७५।४।२८

(ख)आफ्नो पदबाट दिएको
राजीनामा स्वीकृत भएमा,

(ग)संस्थाको काम, कारबाहीमा
बेईमानी वा बदनियत
गरेको कुरा न्यायिक
समितिबाट प्रमाणित
भएमा,

(घ)समिति विघटन भएमा ।

बैठक सम्बन्धी व्यवस्था

१०. बैठकः(१) समितिको बैठक वार्षिक १२ वटा अनिवार्य रूपमा बस्नु पर्नेछ । बैठक बसेको कुराको प्रमाणित अभिलेख संयोजकले राख्नेछ ।

(२) समितिको बैठकमा संयोजकले अध्यक्षता गर्ने छ र निजको अनुपस्थितिमा सहसंयोजकले गर्ने छ निजको पनि अनुपस्थिति रहेमा बैठकमा उपस्थित सदस्यहरूले छानेको वा जेष्ठ सदस्यले गर्नेछ ।

(३) बैठकमा असभ्य तरिकाले प्रस्तुत हुन वा अश्लील शब्दको प्रयोग गर्न पाइने छैन ।

११. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) उद्देश्य अनुसारको कार्ययोजना बनाई नगर कार्यपालिकामा पेश गर्ने,

(ख) नगरपालिकाभित्र हाल भईरहेका मठ, मन्दिर,

चैत्य, गुम्बा तथा अन्य धार्मिक स्थलहरुको मर्मत सम्भार तथा नयाँ संरचना गर्न आवश्यक ठहन्याएमा सो कार्य गर्न नगरपालिका समक्ष सिफारिस गर्ने,

- (ग) नगरपालिकाभित्र रहेका मठ, मन्दिर, चैत्य, गुम्बा तथा अन्य धार्मिक स्थलहरुको अनुगमन, नियमन र मुल्याङ्कन गर्ने वा गराउने,
- (ड) वार्षिक कार्ययोजना बनाई सोही अनुसारको कार्य गर्ने,
- (च) नगर प्रमुखलाई समितिले गरेको कार्यहरुको प्रत्येक तीन महिनामा जानकारी गराउने,
- (छ) समितिलाई सहयोग गर्नको लागि वडा धार्मिक संयोजकको संयोजकत्वमा

कम्तीमा ५ सदस्यीय वडा
धार्मिक समिति गठन गर्ने,

(२) समितिले वडा धार्मिक समितिको
काम कारबाहीको अनुगमन, नियमन तथा
मूल्याङ्कन गर्नेछ ।

परिच्छेद-५

पदाधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकारः

१२. पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकारः
समितिका पदाधिकारीको काम, कर्तव्य र
अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) संयोजकको काम, कर्तव्य र
अधिकारः

(१) बैठकको अध्यक्षता
गर्ने, बैठक
सञ्चालन गर्ने,

(२) बैठकमानिर्णायक
मत दिने,

(३) समितिको तर्फबाट
प्रतिनिधित्व गर्ने वा
प्रतिनिधि तोक्ने,

(४) समितिको नेतृत्व
लिने,

खण्डः२) स्थानीय राजपत्र भाग २ मिति:
२०७४।४।२८

(५) आवश्यकता

अनुसार बैठक
बोलाउन सचिवलाई
निर्देशन दिने,

(६) अन्य पदाधिकारी
एवं सदस्यलाई
कामको बाँडफाँट
गर्ने,

(७) अभिलेख प्रमाणित
गर्ने ।

(ख) सहसंयोजकको काम,
कर्तव्य र अधिकारः

(१) संयोजकलाई समितिको
काममा सहयोग
गर्ने,

(२) संयोजकले दिएको
जिम्मेवारी पूरा गर्ने,

(३) संयोजकको
अनुपस्थितिमा
निजको कार्य गर्ने ।

(ग) सचिवको काम, कर्तव्य र
अधिकारः

(१) सचिवालयको
रेखदेख गर्ने ।

(२) संयोजकको निर्देशन
अनुसार बैठक
बोलाउने ।

(३) अभिलेख सुरक्षित
राख्ने ।

(४) संयोजक ले दिएको
अन्य जिम्मेवारी पूरा
गर्ने ।

(घ) सहसचिवको काम, कर्तव्य
र अधिकारः

(१) सचिवलाई सहयोग
गर्ने,

(२) सचिवले दिएको
जिम्मेवारी पूरा गर्ने,

(३) सचिवको
अनुपस्थितिमा
निजको कार्य गर्ने,

(ङ) कोषाध्यक्षको काम, कर्तव्य
र अधिकारः

- (१) समितिको कोषको रेखदेख गर्ने,
(२) वार्षिक बजेट बनाई नगरपरिषदमा पेश गर्ने,
(३) लेखा दुरुस्त राख्ने ।

(च) सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकारः

- (१) समितिको बैठकमा सक्रिय सहभागिता जनाउने,
(२) समितिको कार्यमा रचनात्मक भूमिका निर्वाह गर्ने ।

१३. गणपूरक संख्याः कुल सदस्य संख्याको साठीप्रतिशत सदस्यहरूको उपस्थिति नभएसम्म बैठकको काम कारबाही हुने छैन ।

तर पहिलो पटक गणपूरक संख्या नपुगेको कारणबाट दोश्रो पटक बोलाईएको बैठकमा एकाउन्न प्रतिशत सदस्य उपस्थित भएमा बैठकको गणपूरक संख्या पुगेको

मानिने छ र त्यस्तो बैठकमा आवश्यकनिर्णय
गर्न बाधा पर्ने छैन ।

परिच्छेद-६

कोषतथा लेखा सम्बन्धी व्यवस्था

१४. समितिको कोषः: (१) समितिको कार्य
सञ्चालनको लागि नगरपालिकाले तोकिदिए
बमोजिम समितिका एउटा छुट्टै कोष हुनेछ र
सो कोषमा देहाय बमोजिमको रकम जम्मा
हुनेछः-

- (क) नगरपालिकाबाट प्राप्त
रकम,
- (ख) कसैले स्वेच्छाले दिएको
अनुदान, सहायता वापत
प्राप्त रकम ।
- (ग) विदेशी मुलुक, अन्तर्राष्ट्रिय
संघ, संस्था वा विदेशी
व्यक्तिबाट सहयोग वापत
रकम ।

तर विदेशी
संस्थाबाट सहयोग प्राप्त
गर्न नेपाल सरकारले
तोकेको प्रकृया अपनाउनु
पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम समितिलाई प्राप्त हुने रकम स्थानीय बैंकमा खाता खोली जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

१५. खाता सञ्चालनः समितिको खाता संयोजक र सचिवमध्ये एक र कोषाध्यक्षको संयुक्त दस्तखतबाट सञ्चालन हुनेछ । कोषको रकम खर्च गर्ने तथा खर्चको श्रेता राख्ने व्यवस्था नगरपालिकाले तोकिदिए बमोजिम हुनेछ ।

१६. कोषको रकम खर्च गर्ने तरिका : कोषमा जम्मा भएको रकम खर्च गर्दा देहाय बमोजिम तरिका अपनाई खर्च गर्नु पर्नेछ:-

(क) धार्मिक कार्यक्रम लगायतको अन्य कार्य र सेवा सुविधाको हकमा कोषबाट खर्च गर्न सकिनेछ ।

(ख) नगरपालिकाले तोकिदिएको रकमको सीमासम्मको रकम मात्र खर्च गर्न सकिनेछ ।

(ग) कोषबाट खर्च भएको रकमको आर्थिक प्रतिवेदन नगरपालिकामा अनिवार्य रूपले पेश गर्नु पर्नेछ ।

१७. समितिको लेखा र लेखापरीक्षणः(१) समितिको आय व्ययको लेखा प्रचलित कानून बमोजिम स्पष्ट तवरले राखिने छ ।

(२) समितिको लेखापरीक्षण नगरपालिकाले तोकिदिएको रजिष्टर्ड लेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

(३) नगरपालिकाले चाहेमा जुनसुकै बखतआफै वा मातहतका कर्मचारीहरु खटाई समितिको हिसाब किताब जाँच गर्न वा गराउन सक्नेछ ।

१८. अविश्वासको प्रस्तावः समितिका कुनै सदस्य उपर अविश्वासको प्रस्ताव पेश गर्नु परेमा त्यस्तो प्रस्तावमालिखित रूपमा कुनकुन पदाधिकारीको विरुद्धमा के कुन कारणले अविश्वासको प्रस्ताव पेश गर्नु परेको हो स्पष्ट खुलाई देहाय बमोजिमको रीत पुर्याई नगरपालिकामा दर्ता गर्नु पर्नेछ:-

(क) नेपाली भाषामा शिष्ट शब्दको प्रयोग गरी लेखिएको हुनुपर्दछ ।

(ख) प्रस्तावको विषय स्पष्ट र व्यवहारिक हुनुपर्दछ ।

(ग) सदस्यहरु मध्येबाट
कम्तीमा एक तिहाई
सदस्यले प्रष्ट नाम, थर र
ठेगाना सहित खुलाई सही
भएको हुनुपर्दछ ।

१९. अविश्वासको प्रस्ताव माथि निर्णय : (१)

अविश्वारको प्रस्ताव उपर आफ्नो भनाई
प्रस्तुत गर्ने क्रम समाप्त भएपछि प्रमुखले सो
अविश्वासको प्रस्ताव बहुमत पक्ष वा
विपक्षमा छ भन्ने निर्णयको लागि देहाय
बमोजिमको कुनै एक तरिका अपनाई
अविश्वासको प्रस्तावको निर्णयको घोषणा
गर्ने छः-

(क) अविश्वासको प्रस्तावको
पक्षमा मत प्रकट गर्ने
समुहमा र विपक्षमा मत
प्रकट गर्ने अर्को समुहमा
छुट्याएर वा,

(ख) समितिका सदस्यहरुलाई
अविश्वासको प्रस्तावको
पक्ष र विपक्षमा गोप्य
मतदान गराएर ।

(२) साधारण सभाको कुल सदस्य संख्याका दुई तिहाईबहुमतले अविश्वासको प्रस्ताव पारित हुनेछ । त्यसरी अविश्वासको प्रस्ताव पारित भएमा अविश्वासको प्रस्तावमा उल्लिखित सदस्य सो पदबाट मुक्त हुनेछ ।

२०. व्याख्या: यो कार्यविधिको व्याख्या गर्ने अधिकार नगर कार्यपालिकालाई हुनेछ ।
२१. गोप्यता भङ्ग गर्न नहुने: समितिका कुनै पनि पदाधिकारी वा सदस्यले समितिको अहित हुने गरी गोप्यता भङ्ग गर्न हुँदैन ।
२२. नगरकार्यपालिकाले तोके बमोजिम हुने : यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएका कुराहरु नगरकार्यपालिकाले तोकेबमोजिम हुनेछन् ।
२३. निर्देशनको पालना: नगर कार्यपालिका, प्रमुख र उपप्रमुखले समय समयमा दिएको निर्देशनको पालना गर्नु समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

स्वीकृत मिति: २०७५।४।२८

आज्ञाले,
दिपक कोईराला
प्रमुख प्रशासकिय
अधिकृत